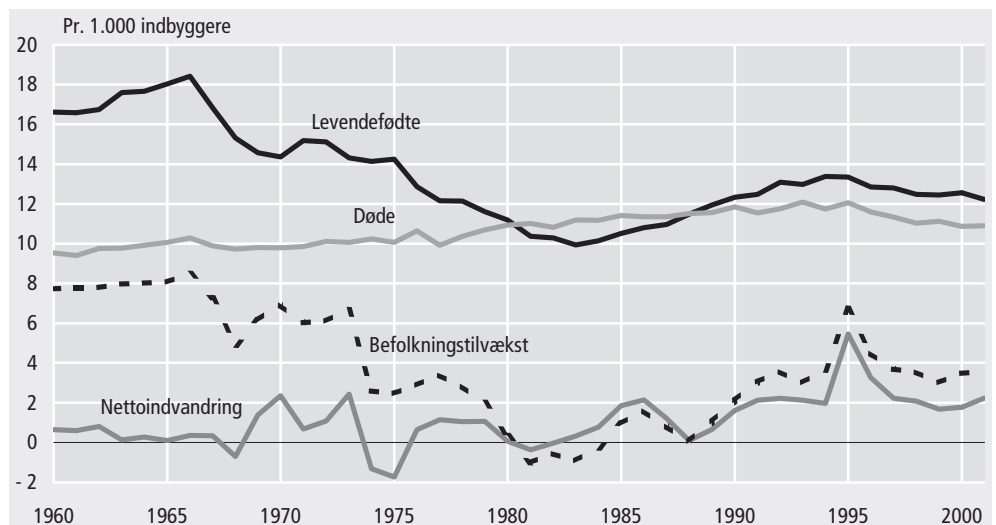

1. Befolkningsudviklingen i 2001

1.1 Befolkningstilvæksten

Den 1. januar 2001 var folketallet i Danmark 5.349.212. I løbet af 2001 voksede befolkningen med 19.142, således at den pr. 1. januar 2002 udgjorde 5.368.354 personer. Stigningen i folketallet var resultatet af et fødselsoverskud på 7.112 og et indvandringsoverskud på 12.004, hertil kommer en korrektion på 26 personer. Fødselsoverskuddet fremkommer som forskellen mellem antallet af levendefødte og døde, som i 2001 var henholdsvis 65.450 og 58.338. Medens den årlige befolkningstilvækst i perioden 1960-1966 ret konstant udgjorde 0,8 pct., faldt den i løbet af årene 1967-1980 til næsten nul. Befolkningstilvæksten var negativ fra 1981 til 1984. Siden da har der været en moderat tilvækst. Udviklingen i befolkningstilvæksten og dens bestanddele fremgår af figur 1 og af tabel 1 i tabelafsnittet.

Figur 1.1 Befolkningstilvæksten og dens bestanddele 1960-2001

1.2 Fertiliteten

Fødselstallet faldt fra 2000 til 2001, hvor antallet af levendefødte udgjorde henholdsvis 67.081 og 65.450. Som det fremgår af tabel 1.1 var den samlede fertilitet (dvs. det gennemsnitlige antal levendefødte pr. 1.000 kvinder) i de to år henholdsvis 1.771 og 1.746. Der indtraf en beskeden fertilitetsnedgang i aldersklassen 20-24 år, medens de resterende aldersklasser - bortset fra de 40-44 årige - oplevede en moderat stigning.

Tabel 1.1 Fertilitets- og reproduktionstallene 1960-2001

	1960	1970	1980	1990	2000	2001	Ændring 2000-2001
Aldersbetingede fertilitetskvotienter							
pct.							
Moderens alder							
15-19 år	41,8	32,4	16,8	9,1	7,8	7,6	-2,6
20-24 år	170,7	130,4	101,7	71,4	51,7	50,9	-1,5
25-29 år	157,6	130,8	117,9	134,8	128,3	126,2	-1,6
30-34 år	87,7	66,0	54,6	86,9	116,7	114,3	-2,1
35-39 år	38,7	24,7	15,7	27,3	43,0	43,4	0,9
40-44 år	11,5	5,4	2,4	3,9	6,7	6,7	1,0
45-49 år	0,7	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2	. ¹
Generel fertilitetskvotient	70,1	61,4	46,8	48,5	53,5	52,4	-2,0
Samlet fertilitet	2 543	1 950	1 546	1 668	1 771	1 746	-1,4
Bruttoreproduktionstal	1 241	948	754	810	862	853	-1,1
Nettoreproduktionstal	1 201	927	742	798	853	844	-1,1

Kilde: Tabel 6

¹ For få observationer.

Den gennemsnitlige alder for fødende kvinder var 29,7 år i både 2000 og 2001.

Fertilitetsændringerne i de enkelte amter var beskedne. De største ændring indtrådte i Vestsjællands Amt og Sønderjyllands Amt, hvor den samlede fertilitet henholdsvis steg med 1,6 pct. og faldt med 4,4 pct.

Den samlede fertilitet udviste også i 2001 en betydelig geografisk variation, nemlig fra værdier af den samlede fertilitet på 1.528 i Københavns Kommune til 2.024 i Ringkøbing Amt.

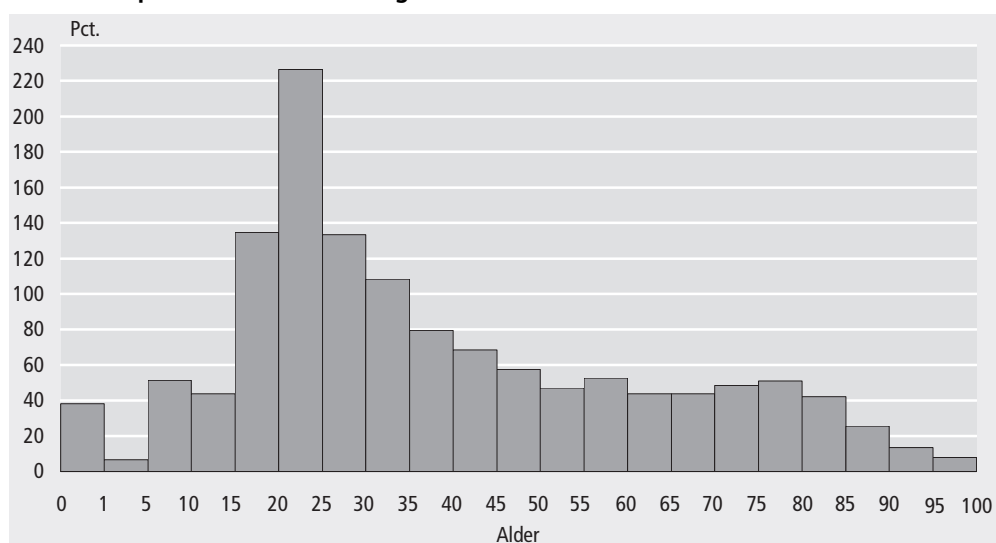
Andelen af levendefødte uden for det legale ægteskab var ens fra 2000 til 2001, nemlig 44,6 pct.

Fertilitets- og dødelighedsniveauet i 2001 svarede til et nettoreproduktionstal på 844. Hvis en generation af kvinder skal kunne reproducere sig selv, må nettoreproduktions-tallet være mindst 1.000. Nettoreproduktionstallet i 2001 lå således 15,6 pct. under reproduktionsgrænsen.

1.3 Dødeligheden

Der indtraf 58.338 dødsfald i 2001, dvs. 352 flere end i 2000. 85 pct. af dødsfaldene indtraf efter 60-årsalderen. Ifølge dødelighedstavlen for 2000/2001 udgjorde spædbørnsdødeligheden - dvs. dødeligheden i det første leveår - kun 5,5 promille for drenge og 4,0 promille for piger. Andelen af døde i dødelighedstavlen fra fødslen til 50-års fødselsdagen er nu så lav som 6,2 pct. og 3,6 pct. for henholdsvis mænd og kvinder.

Figur 1.2 Mændenes procentvise overdødelighed i forhold til kvindernes 2000-2001

Middellevetiden for 0-årige mænd og kvinder var i samme periode henholdsvis 74,5 og 79,2 år. I 60-års alderen kunne en mand forvente at leve endnu 18,9 år, hvorimod en kvinde kunne påregne 22,2 år, dvs. 3,3 år mere.

Figur 1.2 viser mændenes overdødelighed i de forskellige aldre. Drengenes spædbørnsdødelighed er knap 4 pct. højere end pigernes. Mændenes overdødelighed øges stærkt efter 15-årsalderen, således at mændenes dødelighedsniveau er 2-3 gange så højt som kvindernes i aldersklassen 15-34 år. Mellem 35- og 80-årsalderen er mændenes dødelighed stort set mere end 50 pct. højere end kvindernes.

1.4 Vielser og skilsmisser

Antallet af vielser faldt fra 38.388 i 2000 til 36.567 i 2001, dvs. med 4,7 pct. Faldet i antallet af vielser, hvor begge parter var ugifte før vielsen, var 4,4 pct. I 2001 udgjorde disse vielser 61,2 pct. af samtlige vielser.

Den gennemsnitlige vielsesalder ved første ægteskab steg for mænd fra 2000 til 2001, nemlig fra 32,6 år til 32,8 år, og for kvinder fra 30,1 år til 30,3 år.

I 2001 udgjorde andelen af vielser, hvor den ene eller begge to var udenlandske statsborgere, 20,6 pct. af samtlige vielser, mod 18,4 pct. året før.

Vielsesniveauet i 2001 svarede til, at ud af 10.000 ugifte 18-årige mænd ville kun 6,9 pct. have indgået ægteskab inden 25-års alderen. I 50-årsalderen ville andelen af ugifte stadig udgøre 25,8 pct. Blandt 10.000 15-årige ugifte kvinder ville kun 15,3 pct. være indtrådt i ægteskab inden 25-års alderen, og 21,6 pct. ville stadig være ugifte i 50-års alderen.

Antallet af skilsmisser steg lidt fra 2000 til 2001, nemlig fra 14.381 til 14.597.

1.5 Registrerede partnerskaber

Lov om registreret partnerskab trådte i kraft den 1. oktober 1989. Loven giver mulighed for at to personer af samme køn kan indgå i ægteskabslignende forhold, med stort set samme retsvirkninger, som gælder for ægteskaber. Som noget nyt har det fra 1. juli 1999 også været muligt for registrerede partnere, at adoptere partnerens børn.

Pr. 1. januar 2002 viser opgørelser over civilstand, at der var 2.895 mænd i registreret partnerskab. Hertil kom 785 mænd, hvis partnerskab var ophævet eller opløst på grund af dødsfald. De tilsvarende tal for kvinderne var henholdsvis 2.061 og 445.

I tabeller, hvor personer er fordelt på civilstandsgrupperne ugifte, gifte, fraskilte og personer i enkestand, er personer, der er registrerede partnere eller forhenværende registrerede partnere inkluderet i totalen, men ikke i undergrupperne.

1.6 Flytninger inden for landets grænser

Antallet af flytninger inden for landets grænser udgjorde 848.154 i 2001, heraf var 528.465 flytninger inden for samme kommune. Mændene tegnede sig for 51,3 pct. af det samlede antal flytninger, idet mandsandelen var næsten ens blandt flytninger inden for og mellem kommuner. Knap halvdelen af samtlige flytninger fandt sted i aldersklassen 20-34 år.

Det samlede antal flytninger faldt med knap 9.479 fra 2000 til 2001. Faldet gjorde sig både gældende for flytninger mellem og inden for kommuner.

Øst for Storebælt havde alle amter bortset fra Københavns og Frederiksberg kommuner tilflytningsoverskud. Bortset fra Vejle og Århus amter havde alle amter vest for Storebælt fraflytningsoverskud.

I 2001 tilflyttede 498.393 husstande. I 211.522 tilfælde eller i 42 pct. var husstandens ældste tilflyttede person i alderen 20-29 år. 304.322 husstande tilflyttede helt, og af disse udgjorde de *enlige uden børn* 157.290 eller 52 pct. af samtlige helt tilflyttede husstande. 194.071 husstande tilflyttede delvist, og i 28.686 eller 15 pct. af tilfældene omfattede tilflytningen husstande bestående af *familier med voksne hjemmeboende børn*.

I 2001 fraflyttede 512.798 husstande. I 217.764 tilfælde eller i 42 pct. var husstandens ældste fraflyttede person i alderen 20-29 år. 262.811 husstande fraflyttede helt

(alle i husstanden flyttede), og af disse udgjorde de *enlige uden børn* 137.494 eller 52 pct. af samtlige helt fraflyttede husstande. 249.987 husstande fraflyttede delvist (ikke alle i husstanden flyttede), og i 74.232 eller 30 pct. af tilfældene omfattede fraflytningen husstande bestående af *familier med voksne hjemmeboende børn*.

1.7 Vandringer mellem Danmark og udlandet

I 2001 indvandrede 55.984 personer til Danmark, medens 43.980 udvandrede. Indvandringsoverskuddet udgjorde således 12.004 personer og fremkom på grundlag af et udvandringsoverskud af danske statsborgere på 4.358 og et indvandringsoverskud af udenlandske statsborgere på 16.362.

I forhold til 2000 er der i 2001 sket en øgning af det samlede indvandringsoverskud med 2.506, som først og fremmest skyldes en stigning i indvandringsoverskuddet af udenlandske statsborgere.

De største nationalitetsgrupper i indvandringsoverskuddet i 2001 var personer med statsborgerskab i Irak (3.090), Afghanistan (2.978), Tyrkiet (747), Kina (619), Thailand (605) og Forbundsrepublikken Jugoslavien (604).

1.8 Udenlandske statsborgere, indvandrere og efterkommere

Den 1. januar 2002 var der i Danmark i alt 266.729 udenlandske statsborgere mod 258.629 året før. De udenlandske statsborgere udgjorde dermed 5,0 pct. af befolkningen. Stigningen med 8.100 udenlandske statsborgere i 2001 er sket til trods for at 11.902 personer udgik af gruppen i 2001 ved at skifte statsborgerskab fra udenlandsk til dansk. Stigningen fremkom ved et fødselsoverskud på 3.573 personer og et indvandringsoverskud på 16.362 personer.

Antallet af personer, som skiftede statsborgerskab til dansk i 2001 var især stort blandt tyrkiske statsborgere (3.130 personer) og somaliske statsborgere (1.074 personer).

Tabel 1.2 Udenlandske statsborgere samt indvandrere og efterkommere 1. januar 2002

Udenlandske statsborgere		Indvandrere og efterkommere	
Statsborgerskab	Antal	Oprindelsesland	Antal
Tyrkiet	33 383	Tyrkiet	52 159
Bosnien-Hercegovina	19 816	Tyskland	25 287
Irak	16 541	Irak	21 555
Somalia	14 585	Libanon	20 566
Norge	13 150	Bosnien-Hercegovina	20 328
Tyskland	12 911	Pakistan	18 623
Storbritannien	12 786	Jugoslavien (ex)	17 602
Jugoslavien (ex)	11 474	Somalia	17 299
Sverige	10 817	Norge	14 999
Pakistan	7 160	Sverige	14 455
Øvrige lande	114 106	Øvrige lande	192 458

Antallet af indvandrere og efterkommere (definitioner se ordforklaringerne) var i alt pr. 1. januar 2002 415.331 sammenlignet med 395.947 et år tidligere. Dermed udgjorde indvandrere og efterkommere 7,7 pct. af befolkningen. Der var 321.794 indvandrere, hvilket var 4,3 pct. flere end i 2001 og 93.537 efterkommere, hvilket var 7,2 pct. flere end i 2001.

1.9 Asylansøgninger og opholdstilladelser

Der var i 2001 8.385 registrerede asylansøgere, hvilket er et fald på 19 pct. i forhold til 2000. Det største antallet asylansøgere i 2001 kom fra Afghanistan, Irak og Bosnien-Hercegovina.

Asylansøgere indgår ikke i andre dele af befolkningsstatistikken. Først når personerne har fået bevilget opholdstilladelse og er tilmeldt et dansk folkeregister indgår de i befolkningstallet. Undtagelsen er de asylansøgere, som allerede opholder sig i landet med et andet opholdsgrundlag fx som familiesammenførte.

Der blev i 2001 givet 6.264 opholdstilladelser i asylsager. Det er en stigning med 21 pct. sammenlignet med 2000.

Antallet tilladelser til familiesammenføring var i 2001 10.950, hvis man undtager de opholdstilladelser, som rent administrativt gives til børn født i Danmark. Et helt sammenligneligt tal findes ikke for 2000.

Der blev i 2001 givet 19.141 andre opholdstilladelser (EF/EØS-afgørelser, beskæftigelsesmæssige grunde, ganske særlige grunde m.v.). Det er en stigning på 11,6 pct. sammenlignet med året før.

1.10 Befolkningens fordeling efter køn og alder

Befolkningstilvæksten i 2001 på 19.142 (fødselsoverskud + indvandringsoverskud + korrektioner) dækker over mindre forskelle fra aldersklasse til aldersklasse (tabel 1.3).

Nedgangen i antallet af 0-2-årige under ét skyldtes faldet i fødselstallet siden 1998. Forøgelsen af de 7-15-årige er forårsaget af stigningen i fødselstallet fra 1983 til 1995. Antallet i aldersklassen 20-66 år øges med 0,1 pct., hvorimod der sker et svagt fald for de 67-79-årige, medens antallet af 80-årige og ældre øges.

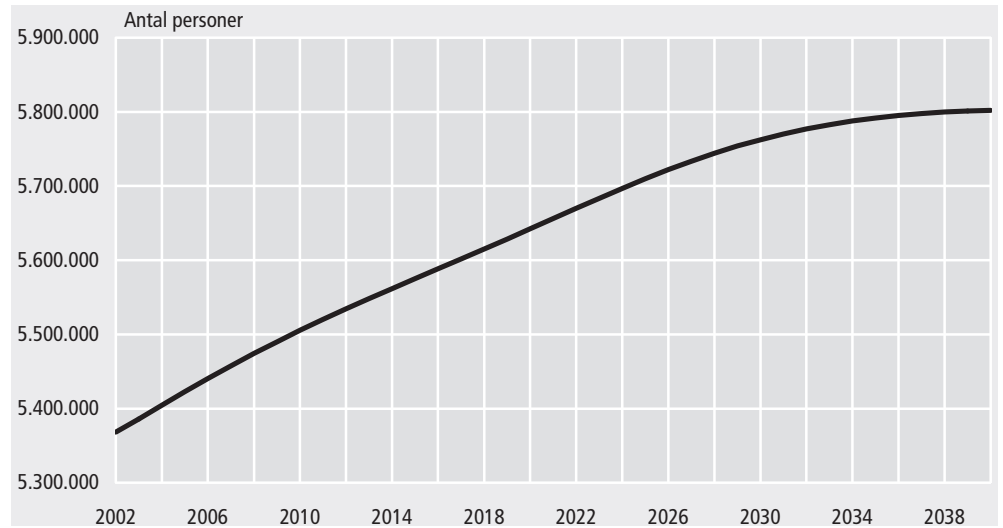
Tabel 1.3 **Befolkningens fordeling på en række planlægningsrelevante aldersklasser 1. januar 2001 og 2002**

Alder	Antal		Ændring	
	2001	2002	Antal	Pct.
I alt	5 349 212	5 368 354	19 142	0,4
0-2 år	200 630	199 944	- 686	- 0,3
3-6 år	279 621	275 900	- 3 721	- 1,3
7-15 år	571 301	588 054	16 753	2,9
16-19 år	221 932	223 857	1 925	0,9
20-66 år	3 376 856	3 381 206	4 350	0,1
67-79 år	485 305	482 811	- 2 494	- 0,5
80 år og derover	213 567	216 582	3 015	1,4

1.11 Fremskrivning

Fremskrivningen i 2002 er foretaget særskilt for fem befolkningsgrupper: Indvandrere fra mere udviklede lande, indvandrere fra mindre udviklede lande, efterkommere fra mere udviklede lande, efterkommere fra mindre udviklede lande samt Øvrige. Sidstnævnte er majoriteten af befolkningen.

Figur 1.3 **Befolkningen 1. januar 2002-2040 ifølge befolkningsfremskrivningen**

Beregningerne bygger på en række forudsætninger, som kan ses som noter i tabellerne.

Hovedforløbets resultater viser en årlig gennemsnitlig befolkningstilvækst på 11.400 personer. Tilvæksten vil dog ikke være jævn over perioden. Størst vil den være i starten af perioden, ca. 18.000 personer årligt mod ca. 20.000 som gennemsnit for perioden 1991-2000.